

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

кафедра менеджменту

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри, д.е.н., професор
 Світлана НЕСТЕРЕНКО

« 28 » серпня 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Конкурентоспроможність, сертифікація та управління якістю»

для здобувачів ступеня вищої освіти «Магістр»

зі спеціальності 133 «Галузеве машинобудування» за ОПП «Обладнання переробних і харчових виробництв»
(на основі ОС «Бакалавр»)

Механіко-технологічний факультет

Робоча програма навчальної дисципліни «Конкурентоспроможність, сертифікація та управління якістю» для здобувачів ступеня вищої освіти «Магістр» (на основі ОС «Бакалавр») зі спеціальності 133 «Галузеве машинобудування» за ОПП «Обладнання переробних і харчових виробництв». – Мелітополь, ТДАТУ - 9 с.

Розробники: д.е.н, доцент Нехай В.В.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри менеджменту

Протокол № 1 від «28» вересня 2020 року

Завідувач кафедри менеджменту

д.е.н., професор Світлана НЕСТЕРЕНКО

« 28 » сер 2020 року

Схвалено методичною комісією механіко-технологічного факультету зі спеціальності 133 «Галузеве машинобудування»

Протокол № 1 від « 24 » 09 2020 року

Голова доц. Андрій СМЕЛОВ

« 24 » 09 2020 року

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів 4	Галузь знань: 13- механічна інженерія	обов'язкова	
Загальна кількість годин – 120	Спеціальність 133 «Галузеве машинобудування»	Курс	Семестр
Змістових модулів - 2		M1	1-й
Тижневе навантаження: аудиторних занять - 3 год. самостійна робота студента – 5,7 год.	Ступінь вищої освіти: «Магістр»	Вид занять	Кількість годин
		Лекції	12 год.
		Лабораторні заняття	-
		Практичні заняття	22 год.
		Семінарські заняття	-
		Самостійна робота	86 год.
		Форма контролю: диференційований залік	

2 МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета курсу – формування у майбутніх спеціалістів сучасної системи поглядів та спеціальних знань з сертифікації, забезпечення конкурентоспроможності та управління якістю.

Завдання курсу - теоретична та практична підготовка студентів спеціальності 133 «Галузеве машинобудування» для набуття системних знань з теоретичних засад та організаційних основ забезпечення конкурентоспроможності, застосування сучасних методів управління якістю та сертифікації.

Предмет курсу – теоретичні основи та методологія забезпечення конкурентоспроможності, застосування сучасних методів управління якістю та сертифікації в діяльності сучасних підприємства.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- основи сертифікації;
- теоретичні та методологічні засади забезпечення конкурентоспроможності;
- практичні методи управління якістю у процесі управління діяльністю підприємства.

вміти:

- використовувати методи управління якістю;
- розробляти комплекс заходів з забезпечення конкурентоспроможності підприємства;
- володіти знаннями з сертифікації продукції.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1: Основи конкурентоспроможності підприємства

Тема 1. Значення конкуренції в ринковій економіці [7, с. 23-55, 12, с. 12-18]

Сутність конкуренції: предмет, об'єкт дослідження, функції.

Види конкуренції.

Моделі ринкової економіки.

Поняття несумлінної конкуренції

Тема 2. Діагностика конкурентного середовища підприємства [15, с. 9-24, 12, с. 12-18]

Сутність та структура зовнішнього середовища підприємства.

Методичні основи оцінки конкурентного середовища підприємства.

Оцінка стратегічного протистояння підприємств-конкурентів.

Тема 3. Класифікація і типові фактори конкурентних переваг об'єктів господарювання [14, с. 9-24, 12, с. 12-18]

Фактори класифікації конкурентних переваг об'єктів господарювання.

Типові фактори конкурентних переваг об'єктів господарювання.

Внутрішні фактори конкурентної переваги підприємств.

ПМК №1: Основи конкурентоспроможності підприємства

Змістовий модуль 2: Сертифікація та управління якістю

Тема 4. Сертифікація продукції [9, с. 9-24, 12, с. 12-18]

Загальні відомості про сертифікацію.

Знак відповідності продукції.

Система державної сертифікації України (УкрСЕПРО)

Тема 5. Контроль відповідності продукції [10, с. 9-24, 12, с. 12-18]

Знаки відповідності у застосуванні до продукції, що виробляється. Сертифікат відповідності продукції.

Сертифікація системи якості продукції виробничих підприємств.

Тема 6. Методологія управління якістю товарів [4, с. 9-24, 5, с. 12-18]

Класичні методи управління якістю товарів.

Сім інструментів контролю якості.

ПМК №2: Сертифікація та управління якістю

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість			
			годин			балів
			л	к	пр.	
Змістовий модуль 1: Основи конкурентоспроможності підприємства						
1	Практична робота 1	Оцінка стратегічного протистояння підприємств-конкурентів			2	
	Самостійна робота	Робота на навчально-інформаційному порталі				6
2,3	Лекція 1	Значення конкуренції в ринковій економіці	2			
	Практична робота 2	Оцінка стратегічного протистояння підприємств-конкурентів			4	6
	Самостійна робота 1	Робота на навчально-інформаційному порталі				8
4	Лекція 2	Діагностика конкурентного середовища підприємства	2			
	Практична робота 3	Діагностика конкурентного середовища підприємства			4	7

	Самостійна робота 2	Виконання індивідуального завдання. Робота на навчально-інформаційному порталі				10	6
5	Лекція 3	Класифікація і типові фактори конкурентних переваг об'єктів господарювання	2				
	Практична робота 4	Визначення конкурентних переваг об'єктів господарювання			2		7
	Самостійна робота	Виконання індивідуального завдання. Робота на навчально-інформаційному порталі				10	7
6,7	Самостійна робота	Підготовка до написання ПМК I				10	
	ПМК I	Підсумковий контроль за змістовий модуль I					10
Всього за змістовий модуль 1 – 62 год.			6		12	44	50

Змістовий модуль 2: Сертифікація та управління якістю

8,9	Лекція 4	Сертифікація продукції	2				
	Практична робота 5	Сертифікація продукції машинобудівних підприємств			2		6
	Самостійна робота	Робота на навчально-інформаційному порталі				10	7
10,11	Лекція 5	Контроль відповідності продукції	2				
	Практична робота 6	Методи контролю відповідності продукції машинобудівних підприємств			4		7
	Самостійна робота	Робота на навчально-інформаційному порталі				12	6
12,13	Лекція 6	Методологія управління якістю товарів	2				
	Практична робота 7	Методологія управління якістю товарів			4		7
	Самостійна робота	Робота на навчально-інформаційному порталі				10	7
14,15	Самостійна робота	Підготовка до написання ПМК II				10	
	ПМК II	Підсумковий контроль за модуль II					10
Всього за змістовий модуль 2 – 58 год.			6		10	42	50
Всього з навчальної дисципліни – 120 год.							100

5. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПІДСУМКОВИХ КОНТРОЛІВ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ № 1

1. Умови виникнення конкуренції.
2. Значення конкуренції в ринковій економіці.
3. Сутність конкуренції: предмет, об'єкт дослідження, функції.
4. Функції конкуренції як економічної категорії.
5. Принцип «невидимої руки» А. Сміта.
6. Класифікація ринків.
7. Види конкуренції. Моделі ринкової економіки.
8. Поняття несумлінної конкуренції.
9. Діагностика конкурентного середовища підприємства
10. Сутність та структура зовнішнього середовища підприємства.
11. Методичні основи оцінки конкурентного середовища підприємства.
12. Оцінка стратегічного протистояння підприємств-конкурентів.
13. Матриця п'яти сил М. Портера – модель конкурентного ринку.
14. Класифікація і типові фактори конкурентних переваг різних об'єктів Терн
15. Фактори класифікації конкурентних переваг об'єктів
16. Типові фактори конкурентних переваг різних об'єктів:
17. Внутрішні фактори конкурентної переваги

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ № 2

1. Дайте загальну характеристику сертифікації продукції.
2. Для забезпечення процесу сертифікації потрібно виконання двох умов.
3. Добровільна та обов'язкова сертифікація.
4. Переваги, які дає сертифікація продукції підприємству-виробнику та споживачам.
5. Знаки відповідності у системі сертифікації.
6. Сутність та значення сертифікату відповідності.
7. Сертифікація системи якості.
8. Охарактеризуйте процедуру підтвердження відповідності продукції.
9. Класичні методи управління якістю товарів.
10. Охарактеризуйте інструменти контролю якості.
11. Дайте визначення поняттю «контроль якості» та «інструменти контролю якості».
12. Поясніть, у чому полягають переваги саме статистичних методів управління якістю.
13. Які статистичні методи застосовують для збору даних.
14. Назвіть сім статистичних інструментів контролю якості.
15. Розкрийте етапи побудови причинно-наслідкової діаграми.
16. У яких випадках застосовується діаграма розкиду (розсіювання).
17. Які інструменти контролю якості, на вашу думку, найбільш ефективні в умовах діяльності вітчизняних підприємств.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

БАЗОВА

1. Ватаманюк, О. Монополістична конкуренція [Текст] // Мікроекономіка : навч. посібн. / О. Ватаманюк. - Львів, 2004. - С. 92-98
2. Веліхаєва, З. А. Споживчий попит на товари та послуги в ринковій економіці / З. А. Веліхаєва, Н. В. Почерніна. - С. 88-91
3. ДСТУ ISO 9000:2007. Системи управління якістю. Основні положення та словник термінів. – К.: Держспоживстандарт. – 2007. – 23 с.
4. ДСТУ ISO 9001:2009. Системи управління якістю. Вимоги. – К.: Держспоживстандарт. – 2009. – 15 с.
5. ДСТУ ISO 9000:2007. Системи управління якістю. Настанови щодо поліпшення якості. – К.: Держспоживстандарт. – 2001. – 44 с.
6. Д'ячкова, О. Максимізація прибутку та мінімізація збитків фірми в умовах досконалої конкуренції / О. Д'ячкова, Н. В. Почерніна. - С. 78-81
7. Зевельцев, С. О. Інновації, як фактор НТП та економічного зростання / С. О. Зевельцев, Н. В. Почерніна. - С. 71-77
8. Кириченко, А. В. Становлення та розвиток підприємництва в Україні / А. В. Кириченко, Н. В. Почерніна. - С. 67-70
9. Корж, А. С. Сучасний стан розвитку міжнародного валютного фонду / А. С. Корж, О. С. Андрущенко. - С. 40-45
10. Капінос Г.І. Управління якістю: навчальний посібник / Г. І. Капінос, І. В. Грабовська. – К. : Кондор-Видавництво, 2016.
11. Лойко Д. П. Управління якістю : навч. посіб. – 3-є вид. /Д. П. Лойко, О.В. Вотченікова, О.П. Удов іченко, М.А. Котляр. – Львів: Магнолія 2006, 2012.- 336 с.
12. Кірчева, Н. І. "Ординалістська теорія корисності" / Н. І. Кірчева, Н. В. Почерніна. - С. 58-61
13. Нінова, Ю. О. Державне регулювання природоохоронної діяльності в контексті екологізації України / Ю. О. Нінова, О. С. Андрущенко. - С. 62-66
14. Одарченко А.М. Управління якістю товарів: навч. посібник / А. М. Одарченко, Д. М. Одарченко, М. С. Одарченко, О. О. Лісніченко, Я. М. Черненко. – Х. : ХДУХТ, 2018. – 270 с.
15. Одарченко Д.М. Системи управління якістю та безпечністю харчових продуктів : навч. посіб. / Д. М. Одарченко, А.М. Одарченко, Т. В. Карбівнича ; Харк. Держ. ун-с харчування та торгівлі. – Х.: Стиль-издат, 2015. – 242 с.
16. Приходько, А. В. Теорія виробництва в мікроекономіці / А. В. Приходько, Н. В. Почерніна. - С.51-57
17. Фарина, А. Ринкова рівновага галузевого ринку / А. Фарина, Н. В. Почерніна. - С. 46-50
Федорова, К. Монополістична конкуренція в Україні / К. Федорова, Н. В. Почерніна. - С. 34-39

ДОПОМІЖНА

18. Електронний конспект лекцій з дисципліни «Конкурентоспроможність підприємства» для студентів денної та дистанційної форм навчання спеціальності «Економіка підприємства» / Укладачі: к.е.н., доц. Артеменко Л.Б., к.е.н., ст. викладач Мишковець І.П. - Тернопіль:ТНТУ, 2015. – 130 с. – Режим доступу: http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/123456789/17187/8/concurentions_%28M1%29.pdf
16. Управління якістю товарів [Електронний ресурс] : опорний конспект лекцій / укладачі : М. С. Одарченко, Т. В. Карбівнича. – Режим доступу: http://elib.hduht.edu.ua/jsui/bitstream/123456789/4350/1/2019.1_%D0%BF%D0%BE%D0%B7.57.pdf
19. Державна програма управління якістю продукції / Кабінет Міністрів України 15.08.12

Електронний ресурс]. – Режим доступу:
http://www.me.gov.ua/cjntrol/uk/publish/article?art_id=187466&cat_id=32862/

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

20. Навчально-інформаційний портал ТДАТУ <http://nip.tsatu.edu.ua>
21. Наукова бібліотека ТДАТУ <http://www.tsatu.edu.ua/biblioteka/>
22. Методичний кабінет кафедри менеджменту
23. Сайт кафедри менеджменту <http://feb.tsatu.edu.ua/faculty/department-of-management/>